

return
MEMORANDUM

Van: ~~Flv. DVO~~ *18/8*
Aan: S
Onderwerp: Toetreding van Ierland tot de EEG.

18 augustus 1961.

Nr. 1459
DIE
c.c.: DGPZ, DNW, DEU en DRW.

22/8

T

De telegrammen uit Londen (Nr. 6841 en Nr. 6879) wijzen er op dat de Engelsen er geen belang aan hechten dat de Zes de Ierse zaak op korte termijn aanbinden. Hiermede is, lijkt mij, tevens het antwoord gegeven op de vraag of de Zes op korte termijn op het Ierse verzoek om toetreding moeten reageren.

Wel zal te zijner tijd uiteraard de vraag moeten worden beantwoord welke houding Nederland ten opzichte van de mogelijke toetreding van landen als Ierland op zich zelf moet innemen. In een memorandum van DIE van 16 augustus j.l. (Nr. 1440) zijn reeds bepaalde aspecten van het Ierse verzoek om toetreding naar voren gebracht, en met name het feit dat Ierland geen NAVO-lid is. Het onderstaande moge ik onder Uw aandacht brengen voor het geval U ook voor een aantal andere facetten van een eventuele toetreding van Ierland belangstelling mocht hebben.

1. Het Britse aspect.

Een belangrijk criterium bij de beoordeling van alle vraagstukken die verband houden met toetreding en associatie lijkt mij te zijn of de Britse toetreding er al dan niet door wordt beïnvloed. Van primair belang is immers voor ons dat de toetreding van Engeland haar beslag krijgt. Volgens het telegram uit Londen Nr. 6841 zou het de Britten in feite onverschillig laten of Ierland zal toetreden dan wel zich zal associëren. Hoofdzaak is dat de Ieren een preferentiële markt behouden voor hun produkten op de Britse markt.

Van het standpunt van de Zes uit bezien zal het echter gemakkelijker zijn deze preferentiële markt aan Ierland te gunnen indien Ierland toetreedt dan in geval het zich zou associëren. Het gaat immers vooral om het behoud van de preferentiële markt voor Ierlands agrarische produkten, een eis die de Zes ongetwijfeld slechts willen inwilligen indien Ierland zich zal conformeren aan het gemeenschappelijk landbouwbeleid. Het zal voor Ierland echter moeilijk zijn dit gemeenschappelijke beleid te aanvaarden, als het als geassocieerd lid hierop weinig invloed kan uitoefenen. Voor Nederland is het bovendien een voordeel indien Ierland mede zijn invloed uitoefent op de vorming van het landbouwbeleid, omdat dit de geleerden van de agrarische exportlanden zal versterken.

Van:

Aan:

- 2 -

Nr. 1459.

Onderwerp:

2. Het verwateringsaspect.

In het algemeen heerst er de opvatting dat toetreding van te veel landen de EEG zal verwateren. De kans op meningsverschillen wordt groter en het zal nog moeilijker worden tot gemeenschappelijke standpunten te komen. Ook zouden de Gemeenschappen aan besluitvaardigheid kunnen inboeten en de kans op impasses groter kunnen worden.

Momenteel wordt dit probleem alhier nader bestudeerd. Het is onze indruk dat het gevaar van een vertraging en verwatering van het integratieproces door de toetreding van kleinere landen niet altijd even groot behoeft te zijn. De belangrijkste kans op onenigheid zal waarschijnlijk liggen in verschillen van mening tussen de grote landen, dus ten gevolge van Englands toetreding. De kleinere landen zullen in de praktijk, als de groten het eenmaal eens zijn, zich hierbij vaak aansluiten, mits geen vitale belangen worden geschaad. De effectiviteit en slagvaardigheid van de Gemeenschappen zouden bovendien kunnen vergroot door de instelling van "restricted bodies", de versterking van de meerderheidsregel en vereenvoudiging in de procedures.

Bij de beoordeling van het gevaar van verwatering bij toetreding moet ook in het oog worden gehouden dat ook een associatie een verzwakkend effect op de Gemeenschap kan hebben. De soepeler associatieregels lokken immers navolging uit binnen de Gemeenschap, als er over de totstandkoming van het gemeenschappelijk beleid moet worden beslist.

3. Het NAVO-aspect.

DIE heeft in zijn aantekening er op gewezen dat het politieke overleg, dat momenteel in Parijs wordt voorbereid in de toekomst zaken van de Gemeenschappen zou kunnen raken. Als bovendien ook NAVO-kwesties in het overleg worden betrokken zou dit zijn consequenties eventueel kunnen hebben voor niet-NAVO-landen, zoals Ierland, die wensen toe te treden. Van deze hypothesen uitgaande, meen ik dat dit toch geen beletsel behoeft te zijn voor de toetreding van een land als Ierland. Men zou zich immers kunnen voorstellen dat Ierland wel tot de Gemeenschappen wenst toe te treden, niet aan het politieke overleg wenst deel te nemen en de eventuele consequenties hiervan bereid is te dragen. Ook zou er in beginsel geen bezwaar tegen behoeven te worden gemaakt indien de Ieren wel aan het politieke overleg zouden willen deelnemen. Zouden de NAVO-partners van de Gemeenschappen op een gegeven moment NAVO-zaken willen behandelen, dan zou men Ierland wellicht van het gesprek daarover kunnen uitsluiten.

4. De prejudiciërende werking van Ierlands toetreding.

Ook indien men tegen Ierlands toetreding op zichzelf

*Pikt mij
wat overland!
Lijkt mij inderdaad
een moeilijke omstand.*

MEMORANDUM

Van:

Aan:

- 3 -

Nr. 1459.

Onderwerp:

nog niet zoveel bezwaren wil maken, dan zou men toch bevreesd kunnen zijn voor het precedent, dat zou worden geschapen ten aanzien van landen als Zweden en Zwitserland. Hoewel dit niet met zekerheid valt te zeggen, zouden Zweden en Zwitserland waarschijnlijk in de praktijk minder coöperatief kunnen blijken dan Ierland. Het zal moeilijk zijn argumenten te vinden, op grond waarvan een land als Zweden zou kunnen worden geweigerd, die niet tevens van toepassing zijn op Ierland.

5. Bijzondere regelingen.

De kans bestaat nog steeds dat Ierland een langere overgangperiode voor de tariefafbraak, met name op industriële produkten eist. Dit was de Ierse eis tijdens de vrijhandelszone-besprekingen en de Ierse Ambassadeur heeft DGES vorige maand nog verteld dat hij vermoedde dat Ierland ditmaal iets dergelijks zou vragen. In dat geval zou, lijkt mij, het Ierse verzoek om toetreding van de hand moeten worden gewezen, al ware het slechts omdat anders het hek van de dam is voor landen als Spanje en Portugal.

Alle factoren en onzekerheden in aanmerking nemende, meen ik dat er alle reden is om met een definitieve reactie op het Ierse verzoek nog even te wachten. Dit gezegd zijnde geloof ik dat, indien men de prejudiciërende werking zou kunnen ontgaan, er bepaald wel argumenten aanwezig zijn om te zijner tijd gunstig op het Ierse verzoek te reageren.

*Het is
het hek
waarop
kan worden
afgeweken*